

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Antonii Milliei, Lvgdvnensis, E Societate Iesv, Moyses
Viator**

Millieu, Antoine

Lugduni, 1636

Libri Decimitertii Argumentum, & Synopsis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69066](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-69066)

LIBRI
DECIMITERTII
Argumentum, & Synopsis.

ABSOLVTVM tabernaculum sub anni primi finem recenset Moses ad amussim respondens exemplari demonstrato in monte. Collaudatis artificibus, illud erigitur Dei iussu ineunte secundo anno ab exitu, prima die mensis primi; qua die dedicationis initium fit, ac simul Aaron in Pontificem Summum, quatuor eius filij in Sacerdotes incipiunt consecrari. Tabernaculi Encænia, & ministrorum consecratio solenni posteris ritu, ex Dei edicto septem totos tenuit dies. Octaua die iussus Aaron cum filiis primùm sacrificat; cœlestis ignis prodigio diuinitus in altare immissi, quemadmodum promiserat Moses, primitiæ honorantur à Deo: cui litatum prorsus, & ratum cœlo Pontificis, Sacerdotumque delectum, populus omnis perspicui miraculi assertione cognoscit. Tam faustam populo diem, tam magnificam Pontifici tot, tantisque familiæ prærogatiuis, *im* improuisa duorum Sacerdotum Nadabi & Abij fideratio funestauit in tabernaculi vestibulo; quòd igni cœlesti minùs attentè parcentes, qui nouus in Altari ardebat, ad sacrificia deinceps æternùm alendus veterem, & profanum è coquinâ ignem, ad incendendum thymiama temerè vsurpassent. Effertur è templo & castris eorum cadauera, magno omnium luctu, præter Aaronem, & superstites duos fratres consecratos; quos seuera denunciatione territans iubet Deus siccis oculis, & eodem in vestigio spectare tam cara funera sine gemitu. Tam leui, scilicet, in culpâ, vel errore potius iuuenum Sacerdotum, & rudium adhuc in ipsis commissâ primitiis suos

suos Deo cultus sancire visum, tanto seueritatis exemplo: vt illis initiis ostenderet, nihil quamuis exiguum, in tanta maiestatis honoribus, & religione negligendum; & ab ipso suo Sanctuario, vt præcipit Ezech. 9. 6. velle exordium fieri vindictæ, vt aliis exemplo vtrinque præluceant Sacerdotes, religione, videlicet, attentâ, & neglectâ vindictâ. Cætera, quæ ad tabernaculi fabricam, ad Pontificias, & Sacerdotum sacras vestes à Mose multis Exodi & Leuitici capitibus, aut alibi tradita, hoc libro explicantur, & finiuntur cum Exodo & Leuitici capitibus 8. 9. & 10. quæ huc pertinent.

1 Tabernaculum absolutum recenset, probâtque Moses; ponendum in mediis castris vt Augustale Dei, & præsidium populo, præcipuâ religionis curâ.

2 Laudantur Artifices publicè: benèque illis precatur à Deo Moses.

3 Instante nouâ Lunâ mensis Nizan paratur area tabernaculo in atrij septum, patens ab ortu in occasum centum cubitos, latum à meridie in septentrionem quinquaginta, bases & columnæ inferuntur sexaginta, quarum viginti vtrinque in lateribus longioribus statuuntur: denæ autem in fronte, & tergo latitudinis: basibus æreis mucronatis, vt probabiliùs: scapis, vel æreis fusilibus, vt quibusdam placet, vel settinis, vt verisimilius, sed argento bracteatis; capitellis argenteis. Columnæ atrij altæ cubitos quinque, firmatæ funibus, & clavis æneis solo fixis, ad velum septi continendum contra ventos, & excludendos oculos circumfusi ad latera populi. Sed humiliore septo atrij, extabat, & videri poterat tabernaculi tectum, ac fortè etiam interdum altare holocaustorum; maximè à fronte, vbi ad quinque septi medias columnas suspensum velum viginti cubitos longum attollebatur interdum, vt populus introspiceret atrium, vbi ministrabant Sacerdotes nudis pedibus. Per hoc velum aditus patet in atrij septum.

4 Tabernaculi area in medio atrij septo patens in longum ab ortu in occasum triginta cubitis, in latum decem à mediâ

446 *Libri XIII. Argumentum,*

à mediâ atrij areâ in occasum porrecta, à tergo & per latera distans à septi columnatione viginti cubitis, & ab ortu quinquaginta: quod spatium sacrificiis liberum sub dño ad ministeria. Bases argenteæ tecti in valli utroque latere quadraginta longiore, ut binis basibus singulæ tabulæ infererentur, vicinæ utrinque: ad occasum in tergo bases sexdecim, tabulæ octo; quarum duæ, quæ latera ad angulos committunt, habent vnus tantum tabulæ latitudinem, altæ cubitis decem, iunctæ, nexæque omnes in vallum traiectis per annulos vectibus, cinctu, seu Zonâ quintuplici, totidem, scilicet, vectium ordinibus, quos probabilius fuisse externos omnes, & nullum latentem in mediis tabulis: probabile etiam supernè tabulas habuisse aliquam coronidem, quæ regulæ instar omnes in summo æquaret, & intus spectaretur sub intentis cortinis tecti.

5 Domus interior ad occasum, seu Sancta Sanctorum decem cubitis in quadrum patens: columnis quatuor ab exteriori dirempta domo velum intimum ferentibus, capitellis aureis, basibus argenteis, scapis settinis auro vestitis, & cælatis; ex quibus velum polymitum Cherubinis, & floribus varium pendeat ante Arcam.

6 Domus exterior, seu Sancta, longa viginti cubitos, lata decem; quam dirimunt ab atrio Sacerdotum columnæ quinque, capitellis, & incrustaturâ aureis, basibus æreis: appenso ad capitella velo polymito, picturato, florido; per quod subirent Sacerdotes ex atrio in Sancta illaturi thymiama, propositionis panes, & ad lucernas manè, & vespere concinnandas.

7 Vela tecto intenduntur quatuor, ex cortinis per ansas, fibulâsque connexis composita. Primum, quod infimum, byssinum, variegatum, ex cortinis decem, longis cubitos viginti octo, latis quatuor, totum vallum tabularum operiens, & ad tria latera ambiens, ac pertinens prope ad tabularum bases. Supra quod secundum ductum velum è cilicinis sagis, seu centonibus: cuius cortinæ longæ erant triginta cubitos: vndecim autem simul
connexæ

connexæ tendebantur in quadragintaquatuor cubitos : ita cortinæ undecimæ excessus tanquam lacinia partem anteriorem tecti protegebat : & excurrens in tergum, & latera cilicinum velum operiebat etiam bases columnarum. Vela duo alia huic centoni inducta, è pellibus arietum rubricatis tertium : ex ianthis, aut hyacinthis quartum. Certè, si quod fuit tabernaculo tectum præter illa duo priora vela hærentia tabularum vallo ad arcédos imbres, vt quidam putant, probabile est duo hæc posteriora è pellibus vela tentorij ingentis instar toti tabernaculo superintenta, & non cohærentia tabulis pependisse ad defendendos imbres. Neque id laboriosum valdè fuit, cum tabernaculum cubitos tantum decem altum esset. Et quamuis rari, non tamen nulli essent imbres quadraginta totis annis, ac postea in Silo, & alibi ante ædificatum templum.

8 Erecto tabernaculo, Arca foederis infertur in domum interiorem, & in meditullio collocatur : superque eam Propitiatorium, seu Oraculum, ita vt secundum suam longitudinem Arca obuerfetur velo, & extremi ad latera vtrinque vectes ingredientibus occurrant in velum directi.

9 Collocatur in exteriori domo, seu in Sanctis Altare thymiamatis prope velum oppansum Arcæ, in medio coram Arcâ, & Oraculo. Ad medium latus meridionale valli Candelabrum : è regione mensa panum propositionis ad Septentrionem : domus enim Dei, domus orationis est, & lucis, annonæque penus.

10 Importatur in atrium medium Altare æreum holocaustorum : cumque gradibus ad illud ascendere nefas esset, statuitur in vmbone aggeris è cespitibus substructis accliuu vndique in orbem, & camino hiantè occulto sub ipso altaris cauo alueo, & crate, ad deriuandos, & exportandos cineres. Circum altare pelues, & lebetes, Volcaniæque arma : & furcæ iugatæ ad sacrificiorum lanienam : absurdè enim quidam suspendunt hostias ad columnationem septi, ad pelles cæsis & iugulatis detrahendas.

11 Labrum

448 *Libri XIII. Argumentum,*

11 Labrum æreum de mulierum speculis cum sua basi ponitur in atrio inter altare holocaustorum, & velum domus exterioris cauatibus subter scrobibus, ut verisimile lapidibus infossis, quos inter elaberentur atque haurirentur aquæ, ne circum basim stagnaret pavimenti lutulenta area.

12 Vocato Kalendis prima luce populo ad tabernaculi dedicationem, & Pontificis, Sacerdotumque consecrationem, Principibus intra atrium acceptis, ut publicis fideiussoribus, hortatur omnes ad dicendas Deo mentes, quæ templa illius sanctiora.

13 Perfusis omnium animis pietatis unguento orditur dedicationem ab unctio: totamque domum, per suas partes, & vasa omnia perungit.

14 Manifesto miraculo Dei Maiestas nube, & columnâ è veteri tabernaculo, quod erat extra castra migrantibus in novum, se se infert spectabili gloriæ, & stabilis presentie clarissimo, certissimoque pignore: undante undique è penetralibus copiosissimâ luce.

15 Designatus à Deo Pontifex Aaron, & destinati sacerdotio eius filij, & Leuitæ cæteri in tabernaculi ministeria postulantur: ut deinceps in sola Aaronis familiâ sit sacerdotium: & cæteri ex familia Leui omnes pro Israëliitarum primogenitis à Deo vindicati, traduntur Aaroni, & filiis eius, ut illis ministrent in sacris.

16 Aaron cum filiis oblatum Deo docet Moses, quanta sit sacerdotij summi maiestas, quanta Ordinis dignitas: tum ritè lustratum aquâ obtento ad fontem velo subligaculo & tunica strictâ byssinis induit; zonâque textili floridâ, tanquam longo serpentis spolio præcingit: ita productum ad populum docet, quos illa tunica, & zona flagitent formæque mores.

17 Tunica hyacinthina induitur coram populo, pendens in limbo inter mala granata textilia tintinnabulis aureis: cui, si præter oram textilem in fissurâ, quâ capiti iniecta collo hærebat, capitium fuit, pileoli instar

fuit

fuit non turbinati, sed rotundi, medios in humeros reiecti, & vacantis ad solum ornatum.

18 Superhumerales inducitur, seu thorax Sardonychatus vtrinque, super humeros grandibus gemmis duabus, senu singulis Patriarcharum nomina natalium insculpta ferentibus, balteo ad thoracem addito; non obscura significatione Pontificiæ maiestatis, in qua elucet imago diuinæ portantis Orbem, & omnia, quæ Verbo condidit.

19 Rationale quadratum opere textili duplex: ad firmitatem Doctrinæ, & Veritatis: quas præferunt gemmæ duodecim, quatuor digestæ ordinibus, & inscriptæ duodecim Ducum nominibus. Thoraci in pectore inferitur, & appensum ab humeris duplicibus catenulis aureis duabus, & infernè fibulis connexum sagulo, cohibetur cum thorace baltei cinctu. Doctrina, & Veritas, in lege exponenda, & formandis populi moribus ab assistente S. Dei Spiritu certitudinem summam fidei, & morum sanctitatem, sine vlllo prorsus erroris periculo promittunt Synagogæ, exhibent in summo Pontifice Ecclesiæ. Et Deus hoc Oraculum Regibus, ac populis omnibus aperit, & audiri imperat.

20 VRIM, & THVMIM in Rationali nihil aliud quàm in pectore, & ore Summi Pontificis Doctrinæ lux, Veritatis, fidei, sanctitatis & morum in spectabili regulâ, & Doctoris cathedrâ splendor. *Labia enim Sacerdotis custodiunt scientiam, & legem requirent ex ore eius; quia Angelus Domini exercituum est.* Malac. 2. 7. Reges ac Principes, vt prima Dei cura, gemmis inscripti paterno Pontificis pectori præcipuè traditi, & commendati.

21 Tiaræ pontificiæ maiestas capiti Aaronis imponitur, adoranda vel ipsis Angelis insculpto ineffabili Dei nomine in lamina aurea, quam connectit vitta hyacinthina. Forma pileoli rotundi, hemicycli, & cohærentis vertici sine cucullo, aut recto turbine Persicæ tiaræ. Sed texta hyacintho vitta polymita per spiras in orbem dimidium consutas, in verticem vsque ducta super pileolum

Ff interiorem

450 *Libri XIII. Argumentum,*

interiorem byssinum voluebatur, ad tiaram, seu cidarim concinnandam in modum assurgentis per spirales orbiculos coronæ intextis calyculis, & floribus, stellularum instar: ita corona cum cidari in summo vertice Pontificis, tanquàm in cœli axe vertex circulus finiebatur; hæc enim maximè forma facit ad illam significationem Orbis totius, & cœli repræsentati pontificiis vestibus.

22 Pontificis summi Maiestas imago diuinæ in terris toto Orbe indutæ, & Naturam rerum gestantis: quâ tanquam ex habitu, & veste cognoscitur. Aaronem, quæ eius sint partes, docet vestimentum.

23 Aaronis filij loti à Mose vestiuntur tunicis & pileolis byssinis, zonisque cinguntur. Aaron cum filiis vngitur: vitulus pro peccato eorum immolatur; cremandus extra castra.

24 Aries in holocaustum mactatur, & in altari crematur. Aries alter in hostiam pacificam cæditur: cuius sanguine infima dextra auricula Pontificis, & Sacerdotum, & pollices manuum pedumque dextri tinguntur. Eodem cum oleo vnguenti misto, ipsi, vestesque eorum asperguntur, & consecrantur. His ritibus continuatur initiatio septem diebus totis, quibus Aaroni, & filiis capitale sit extulisse ex atrij septo pedem.

25 Octava demum die peracta inauguratione, iubetur Aaron cum filiis initium sacrificandi facere: ratam cœlo illorum consecrationem, diuino mox testimonio confirmandam spondet populo Moses.

26 Sacrificat Aaron, remoto ab altari vetere igni. Lignis in crate purâ structis, cæsarum super hostiarum artus ponuntur. Pontifex ab altari ad tabernaculum conuersus orat pro se, & pro populo.

27 Inde vbi descendit, preces infert in Sancta cum Moyse, statimque regressus ad populum benè precatur toti multitudini: auditas cœlo preces, & ratum pontificatus honorem præsentis Dei gloria immisso in hostias cælitus igne testatur; quo consumptis hostiis, manifestè litata sacra.

28 Nadabi,

28 Nadabi & Abij mors imminens occulta adhuc Mofi ; quare.

29 Peractis iam propè omnibus , cum dimitti cœpisset concio, Moyfes Aaroni, & filiis promulgat, vt probabile, legem de cœlesti Igne æternùm alendo, eoque solo adhibendo ad sacrificia, & thymiana ; eiúsque mysticam significationem docet: communi igne reiecto, vt alieno à sacris, & prohibito: quid enim committerent in sacris vitij Nadab, & Abiu, nisi vel nunc primùm, vel ante fuissent hoc de ritu edocti ?

30 Coruscante vehementiùs in altari cœlesti igne, vel perterriti vt rudes in primitiis illis suis, & adhuc nouitij, vel religione aliquâ perturbati, patre & patruo non aduertentibus, ignem obuium comunè ex coquinâ proximâ raptim tollût in suas acerras, & thymiamate iniecto properant ad tabernaculû. In ipso aditu erûpente è penetralibus flâmâ momèto extincti, vestibus illæsis cõcidunt, ad omnium terrorem, & cæterorû ministrorû exemplum.

31 Aaronem & filios superstites duos Eleazarem & Ithamarem lugere vetat Moyfes, ne lacrymis, & luctu sacra non impunè polluant; nec nisi suo magno, & publico populi damno; tanquàm illam tam feriam, atque in principiis sancientiæ religioni necessariam animaduersionem suo planctu improbare videãtur. Cadauera iuuenum efferri extra castra, funúsque curari per Misaclem & Elisaphanem propinquos iubet Moyfes.

32 Sepeliuntur extra castra, vt probabile, in byssinis tunicis, in quibus erant de cœlo tacta ad exemplum corpora, & cœlesti salita igne, conditæque. Inscribitur tumulus ad exempli memoriam.

33 Elisaphan excurret breui epicedio in causam mortis tam improuisæ. Vnde noui Testamenti Sacerdotes, & ministri Altaris Christi informentur ad religionem, & reuerentiam.

34 Confecto Exodi cum Mose tractu, modica Musis quies indulgenda, vel ad instaurandas fides, vel reficiendos cothurnos, in viam longiorem.